

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СРПСКО ХЕМИЈСКО ДРУШТВО

ОПШТИНСКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ХЕМИЈЕ
МАРТ, 2004. ГОДИНЕ
ТЕСТ ЗА VII РАЗРЕД

Шифра ученика:

Пажљиво прочитајте текстове задатака. У прилогу се налази чиста хартија за њихову израду. Поред сваког израчунавања упишите редни број задатка, а резултате обавезно упишите на места која су за то предвиђена у тексту.

Време изrade теста је 120 минута.

Желимо вам успех у раду!

1. Прецртајте нетачно у датим реченицама.

- а) У кондензатору вода за хлађење и пара која се хлади пролазе у истом / супротном смеру.
- б) Порцуланска шоља се употребљава / не употребљава за уситњавање чврстих супстанци.
- в) Ерленмајер је округли / конусни суд са равним дном.
- г) Шприц боца за дестиловану воду прави се / не прави се искључиво од пластике.
- д) Мензура је конусни / цилиндрични стаклени суд за одмеравање запремине.

2. Дате супстанце (шећер, млеко, графит, бакар) унесите у табелу и попуните остале празне поља.

Супстанца	Агрегатно стање	Боја	Растворљивост у води
	чврсто		
		сива	НЕ
		црвена	НЕ
			ДА

3. Заокружите слова којима су обележене хомогене смеше.

а) чорба	г) јестиво уље
б) кока-кола	д) парадајз-сок
в) парфем	ђ) чесменска вода

4. У празна поља у табели упишите одговарајуће податке.

	p ⁺	n ⁰	e ⁻	M _r
CO			14	28
O ₂	16	16		
CO ₂	22			
O ₃				48

5. Који елемент из колоне А нема симбол у колони Б?

A	B	
сребро	N	
стронцијум	Sr	
калијум	Ca	
натријум	Ag	
азот	Na	
	S	Одговор: _____

6. Дати су елементи ₉E, ₁₀E, ₁₁E, ₁₂E и ₁₃E. На линији упишите ознаку елемента који:

- а) је у једињењима тровалентан _____
б) гради ковалентна једињења _____
в) не гради једињења _____

7. Заокружите слово испред тачног исказа.

- а) При хемијској промени увек настају супстанце сложеније од полазних.
б) Супстанца на којој се дешава хемијска промена може да буде у сва три агрегатна стања.
в) Физичке промене супстанце увек су праћене њеним хемијским променама.
г) Смена дана и ноћи је физичка промена.
д) При хемијској промени увек се ствара нова супстанца.

Предложите једну физичку и једну хемијску промену коју можете да урадите са парчетом дрвета.

---

8. Који су атомски бројеви (Z) елемената чији је распоред електрона дат у следећим исказима.

a) Мој атом у другом нивоу има три пута више електрона него у првом нивоу.

$$Z = \underline{\hspace{2cm}}$$

б) Други ниво мог атoma је попуњен, а у трећем нивоу имам половину електрона првог нивоа.

$$Z = \underline{\hspace{2cm}}$$

в) Број електрона у мом атому једнак је на првом и четвртом нивоу и на другом и трећем нивоу.

$$Z = \underline{\hspace{2cm}}$$

г) У другом нивоу мог атoma број електрона је једнак другом непарном броју.

$$Z = \underline{\hspace{2cm}}$$

9. Напишите молекулске формуле и одредите тип хемијске везе у супстанцима чија је једна честица настала из:

	формула	тип везе
а) два атoma калијума и једног атoma сумпора		
б) једног атoma азота и три атoma водоника		
в) три атoma хлора и једног атoma гвожђа		
г) четири атoma фосфора		
д) два атoma водоника, једног атoma сумпора и четири атoma кисеоника		

10. Растворљивост супстанце X је 32 g на 20 °C. Колико воде је потребно да се припреми засићени раствор на тој температури у коме ће бити 8 g супстанце X?

Додатком 10 g воде у припремљени засићен раствор он постаје _____.

11. Написати распоред електрона елемената чији су редни бројеви $Z = 12$ и $Z = 15$. Који од њих је неметал и зашто?

Неметал је елемент чији је $Z = \underline{\hspace{2cm}}$

Објашњење: _____

12. Одговорите са ДА или НЕ.

а) Брзина кретања електрона у атому је мала.	ДА НЕ
б) Маса једног атома водоника је 1 g.	ДА НЕ
в) У атомима једног елемента број електрона и неутрона увек је једнак.	ДА НЕ
г) Атом је неутрална честица.	ДА НЕ
д) Сви атоми једног елемента имају једнак број електрона.	ДА НЕ

13. Уочите законитост на основу које је направљена таблици и унесите у њу бројеве који недостају.

Број грама супстанце А	Број грама супстанце Б	Број грама једињења
10		
	32	
4,0	1,6	

14. Заокружите слова испред супстанци које се понашају као прах сумпора при мешању с водом.

а) парчићи плуте	д) поленов прах
б) опилци гвожђа	ђ) прах угљеника
в) парчићи парафина	е) кристалићи кухињске соли
г) парчићи креде	

15. Напишите распоред електрона по енергетским нивоима који има елемент $_{20}E$ када се налази у једињењима.

Аутори теста: Јасминка Королија, Љуба Мандић, Биљана Стељић

ОПШТИНСКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ХЕМИЈЕ - 2004. година

Решења теста за **VII** разред

Ознака 1 x број поена значи да се поени не деле. Тражи се комплетно тачно урађен задатак.

Број поена

1. а) истом; б) употребљава; в) округли; г) прави се; д) конусни	5x1=5																									
2. <table border="1"> <tr> <td>шећер</td><td>чврсто</td><td>бела</td><td>ДА</td></tr> <tr> <td>графит</td><td>чврсто</td><td>сива</td><td>НЕ</td></tr> <tr> <td>бакар</td><td>чврсто</td><td>црвена</td><td>НЕ</td></tr> <tr> <td>млеко</td><td>течно</td><td>бела</td><td>ДА</td></tr> </table>	шећер	чврсто	бела	ДА	графит	чврсто	сива	НЕ	бакар	чврсто	црвена	НЕ	млеко	течно	бела	ДА	10x1=10									
шећер	чврсто	бела	ДА																							
графит	чврсто	сива	НЕ																							
бакар	чврсто	црвена	НЕ																							
млеко	течно	бела	ДА																							
3. в); г); ђ) За сваки нетачан одговор, уколико су заокружени и тачни одузети, по 1 поен.	3x2=6																									
4. <table border="1"> <tr> <th></th><th>p⁺</th><th>n⁰</th><th>e⁻</th><th>M_r</th></tr> <tr> <td>CO</td><td>14</td><td>14</td><td>14</td><td>28</td></tr> <tr> <td>O₂</td><td>16</td><td>16</td><td>16</td><td>32</td></tr> <tr> <td>CO₂</td><td>22</td><td>22</td><td>22</td><td>44</td></tr> <tr> <td>O₃</td><td>24</td><td>24</td><td>24</td><td>48</td></tr> </table>		p ⁺	n ⁰	e ⁻	M _r	CO	14	14	14	28	O ₂	16	16	16	32	CO ₂	22	22	22	44	O ₃	24	24	24	48	10x1=10
	p ⁺	n ⁰	e ⁻	M _r																						
CO	14	14	14	28																						
O ₂	16	16	16	32																						
CO ₂	22	22	22	44																						
O ₃	24	24	24	48																						
5. Калијум	1x5=5																									
6. а) ₁₃ E; б) ₉ E; в) ₁₀ E;	3x3=9																									
7. б); г); д); Физичка и хемијска промена.	3x1+2x1=5																									
8. а) Z=8; б) Z=11; в) Z=20; г) Z=5;	4x2=8																									
9. а) K ₂ S; јонска веза; б) NH ₃ ; ковалентна веза; в) FeCl ₃ ; јонска веза; г) P ₄ ; ковалентна веза; д) H ₂ SO ₄ ; ковалентна веза;	5x1+5x1=10																									
10. 25 g воде; незасићен	1x5+1=6																									
11. 2,8,2; 2,8,5; неметал - Z=15; 5 валентних електрона (V група), стабилну конфигурацију постиже спаривањем електрона	1+1+1+2=5																									
12. а) НЕ; б) НЕ; в) ДА; г) ДА;	5x1=5																									
13. 10; 4; 14; 80; 32; 112; 4,0; 1,6; 5,6;	5x1=5																									
14. а); в); д); ђ)	4x1,5=6																									
15. K2; L8; M8;	1x5=5																									
УКУПНО	100 поена																									